

3,08/0,6.

Utraciło moc obowiązującą

POM poz. 3,03/135(968)

Instrukcja ogólna o sprawdzaniu narzędzi mierniczych.

ZAOPATRZENIE I URZĄDZENIE URZĘDÓW, PODPORZĄDKOWANYCH GŁÓWNEMU URZĘDOWI MIAR.

Uzupełnienie II.

§ 6-y POM 3,08/0,5 uzupełnia się jak następuje:

c) Przez **błąd wzorca miary** rozumie się taką wielkość (odcinek, pole, objętość, masę, opór elektryczny i t.p.), która, algebraicznie odjęta od istotnej wielkości wzorca, czyni ją równą jego nominalnej wielkości z dokładnością w danym wypadku wymaganą.

Odjąć błąd znaczy uczynić dokładnym.

d) Z powyższego określenia wynika, iż jeżeli wzorzec dany jest mniejszy od tego wzorca (rzeczywistego lub idealnego), z którym powinien być porównany przy sprawdzaniu, to błąd jego jest ujemny, jeżeli zaś jest większy, to błąd jego jest dodatni.

Jeżeli więc np. dany przymiar metrowy jest o 0,1 mm krótszy od przymiaru normalnego wyższego rzędu, to błąd jego wynosi $-0,1\text{ mm}$ (w granicach dokładności wzorca, z którym go porównujemy), gdyż $(1\text{ m} - 0,1\text{ mm}) - (-0,1) = 1\text{ m}$.

e) Z określenia uchybienia (2,001/1 art. 10) wynika, iż jest ono bezwzględną wartością błędu.

Porównując określenia błędu (c) i poprawki (3,08/0,5 § 6) widzimy odrazu, iż błąd tak co do wielkości jak i znaku jest równy poprawce.

f) **Wzorcem idealnym lub fikcyjnym** jest wzorzec wyższej dokładności (w stosunku do wzorca sprawdzanego), który w danych okolicznościach badania nie istnieje, lecz może być tylko pomyślany.

Takim wzorcem jest np. przytoczony w IL 3,395/1 str. 1-a pojemnik zupełnie dokładny, którego ścianki mają temperaturę 0° , a który jest napełniony wodą o temp. 4° ; albo fikcyjny przymiar metrowy, który jest równy posiadanemu przez nas rzeczywistemu mniej błąd. Takim przymiarem idealnym w istocie operujemy myślowo przy mierzeniu wtedy, kiedy zamiast rzeczywistej (t. j. poprawnej) miary „a” posiadanego przymiaru podstawiamy w równanie długości mierzonej (l) nominalną miarę przymiaru (a) więcej poprawka:

$$l = "a" + \delta_1$$
$$l = (a + \delta) + \delta_1$$

Warszawa, dnia 28 stycznia 1930 r.

DYREKTOR GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR:

(—) inż. Z. Rauszer

GUM № 30.1.308.1.

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 13 lutego 1930 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

Cena 10 groszy.

№ 590.

